

BAHÁ'Í INTERNATIONAL COMMUNITY

Ihmiskunnan hyvinvointi

Suomen Bahá'íden Kansallinen Henkinen Neuvosto

Suomen bahá'í-yhteisö

Helsinki, 2003

Tiedotustoimisto

Kööpenhamina, 3. maaliskuuta 1995

Ihanne maailmanrauhasta on saamassa muotoa ja sisältöä sellaisessa laajuudessa, jota ei vielä vuosikymmen sitten osattu kuvitellakaan. Esteet, jotka pitkään näyttivät järkkymättömiltä, ovat sortuneet ihmiskunnan tieltä, näennäisesti sovittamattomat ristiriidat ovat alkaneet antaa tilaa neuvottelun ja ratkaisujen etsimisen prosesseille, halukkuus vastustaa aseellista hyökkäystä yhteisen kansainvälisen toiminnan avulla on nousemassa esiin. Tämän seurauksena on sekä ihmiskunnan suurten joukkojen että monien maailman johtajien keskuudessa herännyt lähes sammuneena ollutta toiveikkuutta planeettamme tulevaisuudesta.

Kaikkialla maailmassa etsivät suunnattomat älylliset ja henkiset voimat ilmaisumuotoaan – voimat, joiden kasvava paine on suorassa suhteessa viime vuosikymmenien turhautumiseen. Kaikkialla lisääntyvät merkit siitä, että maapallon ihmiset kaipaavat loppua ristiriidoille sekä sille

kärsimykselle, jonka vaikutuksilta mikään maa ei enää ole turvassa. Näihin kasvaviin muutoksen sykäyksiin on tartuttava ja ne on kanavoitava kaatamaan ne jäljellä olevat esteet, jotka ovat maailmanrauhan ikivanhan unelman toteutumisen tiellä. Tähän tehtävään vaadittavaa tahdonvoimaa ei voida synnyttää pelkästään vetoamalla toimintaan yhteiskuntaa koettelevia lukemattomia vaivoja vastaan. Se on herätettävä näkemyksellä ihmisen hyvinvoinnista sanan syvällisimmässä merkityksessä – havahtumisella niihin henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin mahdollisuuksiin, jotka nyt ovat tulleet saavutettaviksi. Kaikkien planeetan asukkaiden tulee hyötyä tästä ilman erottelua, ilman sellaisia ennakkoehtoja, jotka eivät liity tällaisen ihmisten asioiden uudelleen järjestämisen perustavoitteisiin.

Tähänastisessa historiankirjoituksessa on muistiin merkitty lähinnä heimojen, kulttuurien, luokkien ja kansojen kokemaa. Tällä vuosisadalla tapahtuneen planeetan fyysisen yhdistymisen myötä ja kaikkien sillä asustavien keskinäisen riippuvuuden tunnustamisen vuoksi on ihmiskunnan historia yhtenä kansana nyt alkamassa. Ihmisluonteen pitkä, hidas jalostuminen on ollut hyppäyksittäin tapahtuvaa kehitystä, epätasaista ja epäilemättä epäoikeudenmukaista sen suomiin aineellisiin etuihin nähden. Tästä huolimatta haastetaan maapallon asukkaat, menneiden aikojen kuluessa kehittyneellä geneettisen erilaisuuden ja kulttuurisen kirjon rikkaudella varustettuna, nyt hyödyntämään yhteistä perintöään ja ottamaan tietoisesti ja järjestelmällisesti vastuu oman tulevaisuutensa suunnittelusta.

On epärealistista kuvitella, että voitaisiin muotoilla näkemys seuraavasta vaiheesta sivistyksen eteenpäin viemisessä ilman, että arvioidaan uudelleen ne asenteet ja olettamukset, jotka ovat nykyisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten kehityspyrkimysten taustalla. Kaikkein ilmeisimmillä tasolla on tällaisen uudestaan ajattelun kohdistuttava menettelytapoihin, voimavarojen hyödyntämiseen, suunnittelukäytäntöihin, toteuttamismenetelmiin ja organisointiin liittyviin käytännön asioihin. Tämän myötä nousevat kuitenkin nopeasti esiin ne peruskysymykset, jotka liittyvät pitkän aikavälin päämääriin, (vaadittaviin) yhteiskunnallisiin rakenteisiin, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden periaatteiden kehittämiseen sekä tiedon luonteeseen ja merkitykseen kestäväen muutoksen aikaan saamisessa. Itse asiassa tällaisessa uudelleen tarkastelussa joudutaan etsimään laajapohjaista yhteisymmärrystä itse ihmisluonnosta.

Kaikkia näitä kysymyksiä, olivatpa ne sitten käsitteellisiä tai käytäntöön liittyviä, voi käsitellä kahdesta eri lähtökohdasta, ja juuri näitä kahta lähestymistapaa käyttäen pyrimme seuraavilla sivuilla tarkastelemaan kysymystä globaalin kehityksen strategiasta. Ensimmäinen lähtökohta käsittää vallitsevat uskomukset siitä, mikä on kehitysprosessin luonne ja tarkoitus; toinen käsittää ne roolit, jotka tässä prosessissa on sen eri edistäjille osoitettu.

Olettamukset, jotka ohjaavat suurinta osaa nykyistä kehityssuunnittelua, ovat pohjimmiltaan materialistisia. Toisin sanoen kehityksen tarkoitus määritellään sellaiseksi, että kaikissa yhteiskunnissa käytetään menestyksekkäästi niitä aineellisen hyvinvoinnin hankkimisen keinoja, jotka ovat yrityksen ja erehdyksen kautta tulleet ominaisiksi maailman tietyillä alueilla. Kehityskeskustelussa esiintyy kylläkin mukautumista, jossa otetaan kulttuurien ja poliittisten järjestelmien erot huomioon ja reagoidaan ympäristön vaurioitumisen tuomiin hälyttäviin vaaroihin.

Kaikesta huolimatta ei taustalla olevia materialistisia olettamuksia juurikaan aseteta kyseenalaisiksi.

Kahdenkymmenennen vuosisadan lähestyessä loppuaan ei enää ole mahdollista pitää yllä sellaista uskomusta, että materialistisesta elämänsäköisestä noussut tapa tarkastella yhteiskunnallista ja taloudellista kehitystä kykenisi vastaamaan ihmiskunnan tarpeisiin. Optimistiset ennusteet niistä muutoksista, joita se saisi aikaan, ovat hukkuneet siihen alati laajenevaan kuiluun, joka erottaa pienen ja suhteellisesti vähenevän maailman asukasten vähemmistön elintason siitä köyhyydestä, jossa maapallon väestön suuri enemmistö elää.

Tämä ennen näkemätön taloudellinen kriisi sekä sen mukanaan tuoma yhteiskunnallinen hajoaminen heijastavat syvällistä väärinkäsitystä itse ihmisluonnosta. Sillä vallitsevan järjestelmän kannustimien ihmisissä nostattaman vastakaipun taso ei ole ainoastaan riittämätön, vaan näyttää lähes merkityksettömältä maailman tapahtumien valossa. Meille ollaan (selvästikin) osoittamassa, että jos yhteiskunnan kehitys ei löydä yksinomaan aineellisten olojen parantamista ylittävää tarkoitusta, ei se kykene saavuttamaan edes näitä päämääriä. Tuota tarkoitusta on etsittävä elämän henkistä ulottuvuuksista ja vaikuttamista, jotka ylittävät jatkuvassa muutostilassa olevat taloudelliset näköalat ja keinotekoisien ihmisyyhteisöjen jaon ”kehittyneisiin” ja ”kehittyviin”.

Samalla kun kehityksen tarkoitus määritellään uudella tavalla, tulee välttämättömäksi tarkastella uudelleen käsityksiä prosessin edistäjille parhaiten soveltuvista rooleista. Hallinnon ratkaisevan tärkeä rooli kaikilla tasoilla ei kaipaa lähempää tarkastelua. Tulevat sukupolvet tulevat kuitenkin pitämään lähes käsittämättömänä sitä tilannetta, että aikana, joka ylistää tasa-arvon filosofiaa ja siihen liittyviä kansanvaltaisia periaatteita, kehityssuunnittelu tarkastelee ihmiskunnan massoja pääasiallisesti avun ja koulutuksen tuoman hyödyn vastaanottajina. Siitä huolimatta, että osallistuminen periaatteessa hyväksytään, on maailman väestön valtaosalle jätetty päätöksenteko parhaimmillaankin toissijaista ja rajoittuu heidän saavuttamattomissa olevien tahojen muotoilemiin vaihtoehtoihin, jotka on määritelty sellaisten tavoitteiden pohjalta, joita ei useinkaan voida sovittaa yhteen heidän omien todellisuuskäsitystensä kanssa.

Tätä lähestymistapaa jopa vahvistaa, jos ei suoraan niin kuitenkin epäsuorasti, tunnustettu uskonto. Holhoavan suhtautumisen perinteen rasittamana näyttää vallitseva uskonnollinen ajattelutapa kykenemättömältä muuttamaan selvästi ilmaistua uskoa ihmisluonteen henkisiin ulottuvuuksiin luottamukseksi ihmiskunnan yhteiseen kykyyn nousta aineellisten olojen yläpuolelle.

Tällainen asenne jättää huomiotta aikamme todennäköisesti kaikkein tärkeimmän yhteiskunnallisen ilmiön. Jos pitää paikkansa, että maailman hallitukset ponnistelevat Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän kautta rakentaakseen uuden maailmanlaajuisen järjestyksen, pitää samalla tavoin paikkansa, että maailman kansoja elähdyttää tämä sama näkemys. Tämä käy ilmi siinä, että on äkillisesti syntynyt lukemattomia yhteiskunnallisia muutosliikkeitä ja järjestöjä paikallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla. Erilaiset järjestöt edistävät voimakkaasti ihmisoikeuksia, naisten edistymistä, kestävä taloudellisen kehityksen yhteiskunnallisia edellytyksiä, ennakkoluulojen voittamista, lasten moraalikasvatusta, lukutaitoa, perusterveydenhuoltoa ja monia muita elintärkeitä kysymyksiä, ja näitä järjestöjä tukevat yhä lukuisimmat ihmiset maapallon kaikissa osissa.

Tämä maailman ihmisten vastaus ajan polttaviin tarpeisiin heijastaa Bahá'u'lláhin yli sata vuotta sitten esittämää kehotusta: ”Osoittakaa herpaantumatonta kiinnostusta oman aikanne ongelmiin ja keskittykää neuvottelemaan sen välttämättömistä tarpeista ja vaatimuksista.”^① Muutos tavassa, jolla suuret joukot tavallisia ihmisiä alkavat nähdä itsensä – muutos, joka on dramaattisen jyrkkä sivilisaation historian näkökulmasta tarkasteltuna – nostaa esiin perustavaa laatua olevia kysymyksiä siitä roolista, joka ihmiskunnan valtaosalle on osoitettu planeettamme tulevaisuuden suunnittelussa.

I

Tietoisuuden ihmiskunnan ykseydestä on oltava sen strategian perusta, joka voi saada maailman väestön ottamaan vastuuta yhteisestä kohtalostaan. Yleisessä kielenkäytössä petollisen yksinkertainen ajatus siitä, että ihmiskunta muodostaa vain yhden kansan, asettaa perustavaa laatua olevia haasteita tavalle, jolla nyky-yhteiskunnan instituutiot suorittavat tehtäviään. Olipa kyseessä siviilihallinnon keskinäiselle vastakkainasettelulle perustuva rakenne, suurimmalle osalle siviilioikeutta luonteenomainen asianajon periaate, luokkien ja muiden yhteiskuntaryhmien välisen taistelun ylistäminen tai niin suurta osaa nykyelämää hallitseva kilpailun henki, hyväksytään ristiriita ihmisten välisen kanssakäymisen päävaikuttimeksi. Se on jälleen yksi osoitus yhteiskunnan rakenteessa ilmenevästä elämän materialistisesta tulkinnasta, joka on viimeisten kahden vuosisadan aikana jatkuvasti vahvistunut.

Kuningatar Viktorialle yli sata vuotta sitten osoittamassaan kirjeessä Bahá'u'lláh vertasi maailmaa ihmiskehoon esittäen vertauskuvan, joka sisältää vakuuttavan lupauksen planeetanlaajuisen yhteiskunnan muotoutumisesta. Itse asiassa ilmiöiden maailmasta ei löydy toista mallia, jota kannattaisi tarkastella. Ihmisyhteisö ei muodostu pelkästä erikoistuneiden solujen massasta, vaan sellaisten yksilöiden yhteyksistä, joista jokaisella on äly ja tahto. Tästä huolimatta valaisevat ihmisen biologista luontoa kuvaavat mallit olemassaolon peruseriaatteita. Näistä periaatteista tärkein on ykseys erilaisuudessa. Paradoksaalisesti juuri ihmiskehon muodostavan järjestyksen eheys ja monimutkaisuus sekä kehon solujen täydellinen järjestäytyminen tekevät mahdolliseksi kaikissa näissä osasissa myötäsyttyisistä olevien erityisominaisuuksien täyden esiin tulemisen. Yksikään solu ei elä kehosta erillään, ei edistäessään kehon toimintaa eikä saadessaan oman osansa kokonaisuuden hyvinvoinnista. Näin saavutettu fyysinen hyvinvointi saa tarkoituksensa siitä, että se tekee ihmisen tietoisuuden ilmenemisen mahdolliseksi. Toisin sanoen, biologisen kehityksen tarkoitus on enemmän kuin pelkkä kehon ja sen osien olemassaolo.

Sillä, mikä pitää paikkansa yksilön elämän suhteen, on vastineensa ihmisyhteisössä. Ihmislaji on orgaaninen kokonaisuus – evoluutioprosessin kärki. Se, että ihmisen tietoisuus pakostakin toimii ihmismielten ja ihmisten vaikuttimien rajattoman erilaisuuden kautta, ei millään tavalla vähennä sen perimmäistä ykseyttä. Pikemminkin juuri luontainen erilaisuus erottaa ykseyden homogeenisuudesta ja samanlaisuudesta. Bahá'u'lláh on todennut, että se, mitä maailman kansat juuri kokevat, on heidän yhteinen aikuistumisensa, ja juuri tämän esiin nousevan ihmisrodun kypsytyksen kautta saa periaate ykseydestä erilaisuudessa täyden ilmenemismuotonsa. Aina perhe-elämän vahvistumisen alusta

saakka on yhteiskunnan muotoutumisen prosessi edennyt vaihteittain klaanien ja heimojen yksinkertaisista rakenteista kaupunkiyhteisöjen moninaisten muotojen kautta lopulta kansallisvaltion syntymiseen, ja kukin vaihe on tuonut runsaasti uusi mahdollisuuksia inhimillisten kykyjen harjoittamiselle.

Selvästikään ihmisrodun edistyminen ei ole tapahtunut yksilöllisyyden kustannuksella. Yhteiskunnan järjestäytymisen edetessä on jokaisessa ihmisessä piilevien kykyjen ilmenemiskiiri vastaavasti laajentunut. Koska yksilön ja yhteiskunnan välillä vallitsee keskinäisen vastavuoroisuuden suhde, on nyt vaadittavan muutoksen tapahduttava samanaikaisesti ihmisen tietoisuudessa ja yhteiskunnallisten instituutioiden rakenteessa. Juuri tämän kaksitahoisen muutosprosessin tarjoamista mahdollisuuksista voi globaali kehitysstrategia löytää oman päämääränsä. Tässä ratkaisevassa historian vaiheessa tulee tuon päämäärän olla sellaisten kestävien perustusten pystyttäminen, joiden varaan koko planeetan kattava sivistys voi asteittain muotoutua.

Maailmanlaajuisen sivistyksen perustan laskeminen edellyttää sekä luonteeltaan että arvovalaltaan yleismaailmallisten lakien ja instituutioiden luomista. Ponnistus voi alkaa vasta sitten, kun ne, joiden käsissä on vastuu päätöksenteosta, ovat kaikesta sydämestään hyväksyneet ihmiskunnan ykseyden käsitteen, ja kun tähän liittyvät periaatteet tehdään tunnetuiksi sekä koulutusjärjestelmien että joukkotiedotusvälineiden kautta. Kun tämä kynnyks on ylistetty, on käynnistetty tapahtumakulku, jonka kautta on mahdollista saada maailman kansat mukaan yhteisten tavoitteiden laatimistehtävään ja sitoutumaan näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Vain näin perustavaa laatua oleva uudelleen suuntautuminen voi suojella heitä itseäänkin ikivanhalta etnisen ja uskonnollisen kiistelyn kiroukselta. Vain sen orastavan tietoisuuden kautta, että he muodostavat yhden kansan, voi planeetan ihmisille olla mahdollista hylätä ne ristiriidan mallit, jotka ovat menneisyydessä hallinneet yhteiskunnan rakennelmaa, ja alkaa oppia yhteistyön ja sovittelun menettelytapoja. Bahá'u'lláh kirjoittaa: ”Ihmiskunnan hyvinvointia, sen rauhaa ja turvallisuutta ei voida saavuttaa, ellei ja ennen kuin sen ykseys on lujasti vakiintunut.”^②

II

Oikeudenmukaisuus on ainoa voima, joka voi muuttaa sarastavan tietoisuuden ihmiskunnan ykseydestä yhteiseksi tahdoksi, jonka avulla globaalin yhteiskuntaelämän välttämättömät rakenteet voidaan luottavaisesti pystyttää. Aikakausi, joka näkee kaikenlaisen tiedon ja ajatusten kirjon olevan yhä enenevässä määrin maailman ihmisten ulottuvilla, havaitsee oikeudenmukaisuuden pitävän puoliaan tuloksekkaan yhteiskunnallisen järjestäytymisen johtavana periaatteena. Yhä useammin on planeetan kehittämiseen tähtäävien ehdotusten alistuttava sen vaatimien mittapuiden paljastavaan valokeilaan.

Yksilötasolla on oikeudenmukaisuus se ihmissielun piirre, jonka avulla jokainen ihminen kykenee erottamaan totuuden valheesta. Bahá'u'lláh vakuuttaa, että Jumalan silmissä ”oikeudenmukaisuus – on kaikkea muuta rakkaampi”^③, sillä sen avulla jokainen yksilö voi nähdä omilla silmillään eikä

toisten silmien avulla, saavuttaa tietoa oman ymmärryksensä eikä toisen ihmisen tai ryhmän ymmärryksen avulla. Se edellyttää rehellisyyttä arvioissa, tasapuolisuutta toisten kohtelussa ja on näin ollen vakituinen, vaikkakin vaativa kumppani elämän jokapäiväisissä tilanteissa.

Ryhmän tasolla on oikeudenmukaisuuden vaatimus korvaamaton suunnannäyttävä yhteisessä päätöksenteossa, sillä se on ainoa keino, jolla ajatuksen ja toiminnan ykseys voidaan saavuttaa. Kaukana siitä, että se kannustaisi siihen rankaisemisen henkeen, joka menneinä aikoina on usein naamioitunut sen nimen taakse, on oikeudenmukaisuus sen tietoisuuden käytännön ilmenemismuoto, että ihmisen kehityksessä yksilön ja yhteiskunnan edut ovat läheisesti yhteydessä toisiinsa. Siinä määrin kuin oikeudenmukaisuudesta tulee ihmisten kanssakäymistä ohjaava piirre, rohkaistaan sellaista neuvotteluilmapiiriä, joka sallii vaihtoehtojen kiihkeän tutkimisen ja sopivien toimintatapojen valitsemisen. Tällaisessa ilmapiirissä tulevat itsepintaiset taipumukset manipulaatioon ja ryhmäkuntaisuuteen vähemmän todennäköisesti vääristämään päätöksentekoprosessia.

Vaikutukset yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen kehitykseen ovat syvällisiä. Huoli oikeudenmukaisuudesta varjelee kehityksen määrittelemistä houkutukselta uhrata ihmiskunnan valtaosan – jopa itse planeetan – hyvinvointi niille eduille, jotka teknologian läpimurrot voivat tehdä etuoikeutetuille vähemmistöille mahdollisiksi. Linjauksissa ja suunnittelussa se varmistaa, ettei rajallisia voimavaroja suunnata sellaisten projektien edistämiseen, jotka eivät ole olennaisia yhteisön keskeisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten tavoitteiden kannalta. Ennen kaikkea vain sellaiset kehitysohjelmat, joiden ymmärretään vastaavan ihmiskunnan valtaosan tarpeita ja olevan tavoitteissaan oikeudenmukaisia ja tasapuolisia, voivat toivoa voittavan puolelleen tämän valtaosan sitoutumisen, mistä taas toteuttaminen riippuu. Välttämättömät inhimilliset ominaisuudet, kuten rehellisyys, halu tehdä työtä sekä yhteistyön henki saadaan menestyksellisesti valjastetuiksi suunnattoman vaativien yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen, kun jokainen yhteiskunnan jäsen – itse asiassa jokainen yhteiskunnan ryhmä – voi luottaa siihen, että heille turvataan yhtäläinen hyöty ja heitä suojelevat kaikille yhteiset normit.

Yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen kehitykseen liittyvien strategiakeskustelujen sydämessä on näin ollen kysymys ihmisoikeuksista. Tällaisen strategian muotoileminen edellyttää sellaisten ihmisoikeuksien edistämistä, jotka ovat vapaat siitä väärästä kaksijakoisuudesta, joka niin kauan on pitänyt sitä otteessaan. Käsitys, että jokaisella ihmisolennolla tulisi olla henkilökohtaista kasvua edistävä ajatuksen ja toiminnan vapaus, ei oikeuta antautumista monia nykyajan elämän alueita niin syvästi turmelevalle yksilöllisyyden kultille. Eikä liioin huoli koko yhteiskunnan hyvinvoinnista edellytä valtion korottamista jumalolennoksi ihmiskunnan hyvinvoinnin oletettuna lähteenä. Kaukana tästä: tämän vuosisadan historia osoittaa aivan liian selvästi, että tällaiset ideologiat ja niiden pohjalta syntyneet puolueohjelmat ovat itse olleet niiden tavoitteiden päävihollisia, joita ne ovat olleet palvelevinaan. Ainoastaan sellaisen neuvottelun puitteissa, jonka tekee mahdolliseksi tietoisuus ihmiskunnan orgaanisesta ykseydestä, voivat kaikki ihmisoikeuksien turvaamisen näkökohdat löytää oikeutetun ja luovan ilmenemismuodon.

Tänä päivänä se taho, jonka tehtäväksi on tullut näiden puitteiden luominen ja ihmisoikeuksien edistämisen vapauttaminen niistä, jotka haluavat käyttää hyväksi näitä puitteita, on se kansainvälisten instituutioiden järjestelmä, joka on syntynyt kahden tuhoisan maailmansodan murhenäytelmistä ja maailmanlaajuisen taloudellisen luhistumisen kokemuksesta. Paljonpuhuvasti on käsite ”ihmisoikeudet” tullut yleiseen käyttöön vasta Yhdistyneiden kansakuntien vuonna 1945 tapahtuneen peruskirjan julistamisen jälkeen, ja kun Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus oli kolme vuotta myöhemmin hyväksytty. Näissä historiallisissa asiakirjoissa annetaan muodollinen hyväksyntä yhteiskunnalliselle oikeudenmukaisuudelle maailmanrauhan vakiinnuttamiseen oleellisesti liittyvänä tekijänä. Se, että julistus hyväksyttiin Yleiskokouksessa ilman vastustavia ääniä, antoi sille alusta alkaen arvovalan, joka myöhempinä vuosina on vakaasti kasvanut.

Toiminta, joka liittyy hyvin läheisesti ihmisluonteelle ainutlaatuiseen tietoisuuteen, on yksilön omatoiminen todellisuuden tutkiminen. Vapaus olemassaolon tarkoituksen tutkimiseen sekä niiden ihmisluonteen kykyjen kehittämiseen, jotka tekevät tämän tarkoituksen saavutettavaksi, tarvitsee suojelua. Ihmisolentojen on oltava vapaita tietämään. Se, että tällaista vapautta käytetään usein väärin ja että aikamme yhteiskunnan tietyt piirteet ovat voimakkaasti rohkaisseet tällaista väärinkäyttöä, ei missään määrin vähennä itse pyrkimyksen arvoa.

Juuri tämä selvä ihmistietoisuuden pyrkimys tekee moraalisesti välttämättömäksi Yleismaailmallisen julistuksen ja sen sopimusten sisältämien monien oikeuksien sanamuotoon saattamisen. Yleinen koulutus, liikkumisen vapaus, tiedon saatavuus ja mahdollisuus osallistua poliittiseen elämään vaativat kaikki kansainvälisen yhteisön antamia selviä takuita. Sama koskee ajatuksen ja vakaumuksen vapautta, mihin sisältyy uskonnonvapaus, sekä oikeutta mielipiteeseen ja mielipiteen ilmaisemiseen soveliaalla tavalla.

Koska koko ihmiskunta on yksi ja jakamaton, syntyy jokainen ihmisrodun jäsen maailmaan kokonaisuuden hoivaan. Tämä suhde muodostaa useimpien muiden, ensisijaisesti taloudellisten ja yhteiskunnallisten, oikeuksien moraalisen perustan, oikeuksien, jotka Yhdistyneiden kansakuntien asiakirjat pyrkivät myös määrittelemään. Perheen ja kodin turvallisuus, omaisuuden omistusoikeus ja oikeus yksityisyyteen sisältyvät kaikki kyseiseen (luottamus)suhteeseen. Yhteisön osaksi tulevat velvollisuudet käsittävät työpaikan, henkisen ja fyysisen terveydenhuollon, yhteiskunnallisen turvallisuuden, oikeudenmukaisen palkan sekä levon ja virkistykseen takaamisen, sekä huolehtimisen lukuisista muista yhteiskunnan jäsenten ilmaisemista kohtuullisista odotuksista.

Yhteisen luottamussuhteen periaate antaa myös jokaiselle ihmiselle oikeuden odottaa, että hänen identiteetilleen keskeiset kulttuuriolot nauttivat kansallisen ja kansainvälisen lain suojaa. Ihmisrodun saavuttaessa yhteisen aikuisuutensa on tuhansien vuosien aikana muodostunut valtavan rikas kulttuurien kirjo samoin elintärkeä ihmisrodun yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle elämälle, kuin geenipooli ihmiskunnan biologisessa elämässä ja elinympäristössä. Se edustaa perintöä, jonka on annettava kantaa hedelmää globaalin sivistyksen muodossa. Toisaalta on kulttuurin ilmenemismuotoja varjeltava nykyään vallalla olevien materialististen vaikutusten aiheuttamalta tukahtumiselta. Toisaalta taas on kulttuurien sallittava olla keskenään vuorovaikutuksessa sivistyksen alati muuttuvissa muodoissa, vapaina puoluepoliittisten tarkoituksien paineilta.

Bahá'u'lláh kirjoittaa: ”Ihmisen valo on oikeudenmukaisuus. Älkää tukahduttako sitä sorron ja tyrannian vastakkaisilla tuulilla. Oikeudenmukaisuuden tarkoitus on ykseyden ilmaantuminen ihmisten keskuuteen. Jumalallisen viisauden valtameri hyrskyää tässä ylhäisessä sanassa, kun taas maailman kirjat eivät voi kantaa sen sisäistä merkitystä.”⁽⁴⁾

III

Jotta kansojen yhteisön nyt muotoilemassa olevien ihmisoikeuksien tasoa voitaisiin nostaa ja vakiinnuttaa ne vallitsevaksi kansainväliseksi normistoksi, tarvitaan perustavaa laatua olevaa ihmissuhteiden uudelleen määrittelyä. Nykypäivän käsitykset siitä, mikä on luonnollista ja sopivaa erilaisissa suhteissa – suhteissa ihmisten välillä, ihmisten ja luonnon välillä, yksilöiden ja yhteiskunnan välillä sekä yhteiskunnan jäsenten ja sen laitosten välillä – heijastavat sitä ymmärryksen tasoa, jonka ihmisrotu on saavuttanut aikaisempien ja kehittymättömämpien vaiheidensa aikana. Jos ihmiskunta todellakin on kasvamassa aikuisuuteen, jos planeetan kaikki asukkaat muodostavat yhden kansan, jos oikeudenmukaisuus on oleva yhteiskunnan järjestäytymistä ohjaava piirre, on muotoiltava uudelleen nämä vallitsevat käsitykset, jotka syntyivät silloin, kun näistä nyt esiin nousevista todellisuuksista ei tiedetty.

Liike tähän suuntaan on tuskin alkanut. Kehittyessään se tulee johtamaan uuteen ymmärrykseen perheen luonteesta sekä sen kunkin jäsenen oikeuksista ja velvollisuuksista. Se tulee kokonaan muuttamaan naisten roolin kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Sen vaikutus ihmisten työhön liittyvien asenteiden muokkaamiseen sekä heidän ymmärrykseensä taloudellisen toiminnan asemasta heidän elämässään tulee olemaan syvälle käypää. Se tuo mukanaan kauaskantoisia muutoksia ihmisten asioiden hoitamisessa sekä tätä tarkoitusta varten luoduissa laitoksissa. Sen vaikutuksesta tulee yhteiskunnassa nopeasti lisääntyvien kansalaisjärjestöjen työ kasvavassa määrin järkeistymään. Se tulee varmistamaan sitovan lainsäädännön luomisen suojelemaan sekä ympäristöä että kaikkien kansojen kehitystarpeita. Lopulta tulee Yhdistyneiden kansakuntien rakennelman uudelleen järjestäminen ja täydellinen muutos, jota tämä liike on jo aiheuttamassa, epäilemättä johtamaan siihen, että perustetaan maailman kansojen liittovaltio, jolla on omat lainsäädäntöä, tuomiovaltaa ja toimeenpanoa hoitavat elimensä.

Keskeistä sille, että muodostetaan uusi käsitys ihmissuhteiden järjestelmästä, on se prosessi, josta Bahá'u'lláh käyttää sanaa neuvottelu. Hänen ohjeensa kuuluu: ”Kaikista asioista on välttämätöntä neuvotella.”⁽⁵⁾ ”Ymmärryksen lahjan kypsyys tulee ilmi neuvottelun kautta.”⁽⁶⁾

Tämän prosessin vaatima totuuden etsimisen taso on kaukana niistä neuvottelun ja kompromissin malleista, jotka yleensä leimaavat tämän päivän keskusteluja ihmisten asioista. Sitä ei voida saavuttaa – itse asiassa sen saavuttamista haittaa vakavasti protestoinnin kulttuuri, joka myös on nyky-yhteiskunnassa vallalla oleva piirre. Väittely, propaganda, vastustamisen menetelmä, koko ryhmäkuntaisuuden koneisto, jotka kaikki ovat niin pitkään olleet yhteiselle toiminnalle luonteenomaisia piirteitä, ovat kaikki perusteiltaan haitallisia sen tarkoitukselle: toisin sanoen sille,

että saavutetaan yhteisymmärrys tietyn tilanteen totuudesta sekä viisaimman toiminnan valitsemisesta kullakin hetkellä avoimien vaihtoehtojen joukosta.

Se, mitä Bahá'u'lláh peräänkuuluttaa, on neuvotteluprosessi, jossa yksittäiset osanottajat pyrkivät nousemaan omien näkökantojensa yläpuolelle toimiakseen jäseninä ryhmässä, jolla on omat tavoitteensa ja päämääränsä. Tällaisessa ilmapiirissä, jolle on luonteenomaista sekä suoruus että kohteliaisuus, eivät ideat kuulu sille yksilölle, jonka mieleen ne keskustelun aikana nousevat, vaan koko ryhmälle hyväksyttäväksi, hylättäväksi tai muunneltavaksi tavalla, joka parhaiten näyttää palvelevan asetettua tavoitetta. Neuvottelu onnistuu siinä määrin, kuin kaikki osallistujat kannattavat tehtyjä päätöksiä, riippumatta niistä yksilöllisistä mielipiteistä, joilla he lähtivät keskusteluun. Tällaisissa oloissa voidaan aiempaa päätöstä harkita helposti uudelleen, jos kokemus osoittaa siinä puutteita.

Tässä valossa tarkasteltuna on neuvottelu oikeudenmukaisuuden käytännön ilmentymä ihmisten asioissa. Se on niin tärkeä yhteisen pyrkimyksen onnistumiselle, että sen on oltava elinkelpoisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehitysstrategian peruspiirre. Itse asiassa niiden ihmisten osallistuminen, joiden omistautumisesta ja ponnistuksista tällaisen strategian onnistuminen riippuu, tulee tehokkaaksi ainoastaan silloin, kun neuvottelusta tehdään jokaisen projektin organisoinnin periaate. ”Ei kukaan ihminen voi saavuttaa todellista asemaansa,” kuuluu Bahá'u'lláhin neuvo, ”paitsi oman oikeudenmukaisuutensa kautta. Mitään voimaa ei voi olla olemassa paitsi ykseyden kautta. Ei mitään yleistä hyvää eikä hyvinvointia voida saavuttaa paitsi neuvottelun avulla.”⁽⁷⁾

IV

Globaalin yhteiskunnan kehittämiseen liittyvät tehtävät edellyttävät sellaisille kyvykkyyden tasoille yltämistä, jotka ovat kaukana kaikesta siitä, mitä ihmisrotu on tähän mennessä kyennyt saavuttamaan. Näiden tasojen tavoittaminen vaatii tiedon saatavuuden tavatonta lisäämistä sekä yksilöille että yhteiskunnan organisaatioille. Yleismaailmallinen koulutus on välttämätön tämän kyvykkyyden rakentamisen osatekijä, mutta ponnistus onnistuu vain, jos ihmisten asiat organisoidaan uudelleen tavalla, joka tekee sekä yksilöille että ryhmille yhteiskunnan kaikilla sektoreilla mahdolliseksi tiedon hankkimisen sekä soveltamisen ihmisten asioiden järjestämisessä.

Kautta tunnetun historian on ihmisen tietoisuus ollut riippuvainen kahdesta perustavasta tietojärjestelmästä: tieteestä ja uskonnosta. Näiden kahden tekijän avulla on ihmisrodun kokemus saanut järjestystä, sen ympäristöä on tulkittu, sen piileviä ominaisuuksia tutkittu ja sen moraalinen ja älyllinen elämä on harjaantunut. Ne ovat toimineet sivistyksen todellisina alkuunpanijoina. Jälkeenpäin tarkasteltuna on myös ilmeistä, että tämän kaksoisrakenteen tehokkuus on ollut suurimmillaan niiden ajanjaksojen aikana, jolloin sekä uskonto että tiede ovat kumpikin omalla sarallaan voineet työskennellä yhdessä.

Kun otetaan huomioon se lähes yleismaailmallinen arvonanto, joka tieteelle nykyään annetaan, ei sen valtuutusta tarvitse lähemmin tarkastella. Yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehitysstrategian yhteydessä on kysymys pikemminkin siitä, miten tieteellinen ja teknologinen toiminta tulisi organisoida. Jos tämä työ nähdään pääasiallisesti vain muutamassa maassa asuvien etuoikeutettujen ryhmien aseman säilyttäjänä, on ilmeistä, että se suunnaton kuilu, jonka tällainen järjestely on jo nyt luonut maailman rikkaiden ja köyhien välille, tulee vain edelleen kasvamaan, jolloin tuloksena ovat jo todetut tuhoisat seuraukset maailmantaloudelle. Todellakin, jos suurinta osaa ihmiskunnasta pidetään edelleen ainoastaan muualla luotujen tieteen ja teknologian tuotteiden käyttäjinä, ei niitä ohjelmia, jotka on näennäisesti suunniteltu palvelemaan heidän tarpeitaan, voida todellakaan kutsua ”kehitykseksi”.

Tästä syystä keskeinen haaste, todella valtava haaste, on tieteellisten ja teknologisten toimintojen laajentaminen. Näin tehokkaiden yhteiskunnallisen ja taloudellisen muutoksen välineiden ei tule enää olla vain yhteiskunnan etuoikeutettujen ryhmien perintöosa, vaan ne tulee järjestää siten, että ihmiset kaikkialla voivat osallistua tähän toimintaan kykyjensä mukaisesti. Sen lisäksi, että luodaan ohjelmia, jotka tuovat tarvittavan koulutuksen kaikkien niiden saataville, jotka voivat siitä hyötyä, edellyttää tällainen uudelleen järjestely elinkelpoisten oppimiskeskusten perustamista kaikkialle maailmaan – laitosten, jotka tulevat kohottamaan maailman kansojen kykyä osallistua tiedon tuottamiseen ja soveltamiseen. Samalla kun kehitysstrategia ottaa huomioon yksilöiden kykyjen tavattomat erot, on sen otettava tärkeäksi tavoitteekseen tehdä kaikille maapallon asukkailla mahdolliseksi osallistua tasavertaiselta pohjalta tieteen ja teknologian prosesseihin, jotka ovat heidän yhteinen synnyinoikeutensa. Tutut väitteet vallitsevan tilanteen säilyttämisestä menettävät päivä päivältä painoarvoaan, kun tiedonvälitystekniikan kiihtyvä vallankumous tuo tiedon ja koulutuksen maapallon laajojen väestöjoukkojen ulottuville kaikkialla, missä he sitten ovatkin tai mitkä heidän kulttuuritaustansa lienevätkin.

Vaikkakin ihmiskuntaa kohtaavat haasteet uskonnollisen elämän alalla ovat erilaisia, ovat ne yhtä lailla valtavia. Suurimmalle osalle maailman ihmisistä on ajatus siitä, että ihmisluonnolla on henkinen ulottuvuus – että sen perusolemus on itse asiassa henkinen – totuus, joka ei kaipa todistelua. Se on käsitys todellisuudesta, joka voidaan löytää jo sivistyksen kaikkein aikaisimmista muistiin merkinnöistä, ja jota on vuosituhansien ajan vaalinut jokainen ihmiskunnan menneisyyden suurista uskonnollisista traditioista. Sen pysyvät aikaansaannokset lain piirissä, taiteissa ja ihmisten kanssakäymisen jalostamisessa on se, mikä antaa historialle sisältöä ja merkitystä. Muodossa tai toisessa on sen herättämällä tuntemuksilla vaikutusta useimpien maapallon ihmisten jokapäiväiseen elämään, ja kuten aikamme tapahtumat kaikkialla maailmassa dramaattisesti osoittavat, on sen herättämä kaipaus sekä sammuttamatonta että arvaamattoman voimallista.

Tämän perusteella näyttäisi ilmeiseltä, että millaisia ihmisen kehityksen edistymiseksi tehtävät ponnistukset ovatkin, täytyy niiden pyrkiä hyödyntämään näin suunnattoman yleismaailmallisia ja luovia kykyjä. Miksi sitten eivät ihmiskunnan edessä olevat henkiset kysymykset ole olleet keskeisiä kehityskeskustelussa? Miksi useimmat tärkeimmistä tavoitteista – itse asiassa useimmat kansainvälisen kehityssuunnitelman taustaolettamukset ovat tähän saakka määrättyneet sellaisten

materialististen maailmankatsomusten pohjalta, jotka vain pienet vähemmistöt maailman ihmisistä hyväksyvät? Kuinka paljon painoa voidaan panna sellaiselle näennäiselle yleismaailmallisen osallistumisen periaatteen tunnustamiselle, joka kieltää osallistujien luonteenomaisen kulttuurikokemuksen paikkansapitävyyden?

Voidaan hyvinkin väittää, että koska henkiset ja moraaliset kysymykset ovat historiallisesti olleet sidoksissa keskenään riiteleviin teologisiin oppeihin, joita ei ole mahdollista tarkastella objektiivisesti, jäävät nämä kysymykset kansainvälisen yhteisön kehityspohdintojen piirin ulkopuolelle. Minkä tahansa merkittävän roolin antaminen niille olisi samaa kuin oven avaaminen juuri niille dogmaattisille vaikutuksille, jotka ovat ruokkineet yhteiskunnallista ristiriitaa ja estäneet ihmisen kehittymistä. Tällaisessa väitteessä on epäilemättä tietty määrä totuutta. Maailman teologisten järjestelmien kannattajat kantavat raskaan vastuun ensinnäkin siitä huonosta maineesta, johon itse usko on monien edistyksellisten ajattelijoiden silmissä joutunut, sekä lisäksi niistä esteistä ja vääristymistä, joita on aiheutettu ihmiskunnassa alati jatkuvalla keskustelulle henkisestä tarkoituksesta. Kuitenkin sellaisen johtopäätöksen tekeminen, että vastaus piilee henkisen todellisuuden tutkimisen lannistamisessa ja ihmisen vaikuttimien syvimpien juurien kieltämisessä, on päivänselvää itsepetosta. Ainoa tulos – siinä määrin kuin tällainen kieltäminen on lähiajan historiassa saatu aikaan – on se, että ihmiskunnan tulevaisuuden muotoileminen on jätetty uuden puhdasoppisuuden käsiin, puhdasoppisuuden, joka väittää, että totuus on vailla moraalialia ja että tosiasiat ovat arvoista riippumattomia.

Jopa maalliseen olemassaoloon nähden ovat monet uskonnon suurimmista aikaansaannoksista olleet luonteeltaan moraalisia. Sen antamien opetusten avulla ja niiden esimerkkien kautta, jotka näiden opetusten valaisemat ihmiselämät ovat antaneet, ovat suuret ihmisjoukot kaikkina aikoina ja kaikissa maissa oppineet kyvyn rakastaa. He ovat oppineet hillitsemään luonteensa eläimellistä puolta, tekemään suuria uhrauksia yhteisen hyvän eteen, osoittamaan anteeksiantoa, anteliaisuutta, luottamusta, käyttämään varallisuutta ja muita voimavaroja tavoilla, jotka edistävät sivistystä. On suunniteltu yhteiskunnallisia rakenteita muuttamaan laajassa mitassa nämä moraaliset edistysaskeleet yhteiskuntaelämän normeiksi. Miten paljon dogmaattiset lisäykset ovatkin niitä hämärtäneet ja ahdasmieliset vastakkainasettelut harhauttaneet, ovat ne henkiset virikkeet, joita sellaiset ylimaalliset hahmot, kuten Krishna, Mooses, Buddha, Zarathustra, Jeesus ja Muhammad ovat saaneet liikkeelle, kuitenkin olleet tärkeimpiä tekijöitä ihmisrodun sivistämisessä.

Koska haasteena on näin ollen ihmiskunnan kykyjen kasvattaminen mittavan tiedonsaannin lisäämisen kautta, on tämän mahdollistava strategia rakennettava tieteen ja uskonnon välisen jatkuvan ja voimistuvan vuoropuhelun varaan. On – tai nyt jo tulisi olla – itsestään selvää, että kaikilla ihmisen toiminnan alueilla ja kaikilla tasoilla on tieteellisiä saavutuksia edustavien näkemysten ja taitojen etsittävä henkisen omistautumisen ja moraalisen periaatteen voimaa, jotta voidaan varmistaa niiden oikeanlaatuinen soveltaminen. Ihmisten on esimerkiksi opittava erottamaan tosiasiat arveluista – todellakin näkemään ero subjektiivisten näkökantojen ja objektiivisen todellisuuden välillä. Se laajuus, jossa näillä kyvyillä varustetut yksilöt ja instituutiot

voivat edistää ihmisen kehitystä, määräytyy kuitenkin heidän pysyttäytymisestään totuudessa ja heidän irrottautumisestaan heidän omien etujensa ja intohimojensa houkutuksilta. Toinen kyky, jota tieteen tulisi jalostaa kaikissa ihmisissä, on kyky ajatella prosessin kannalta, mukaan luettuna historiallinen prosessi. Kuitenkin, jos halutaan, että tämä älyllinen edistyminen tukee viime kädessä kehitystä, eivät sen näköaloja saa varjostaa rodulliset, kulttuuriin ja sukupuoleen liittyvät tai nurkkakuntaisten uskomusten ennakkoluulot. Aivan samoin voi koulutus, joka mahdollistaa maapallon ihmisten osallistumisen varallisuuden tuottamiseen, edistää kehityksen tavoitteita ainoastaan siinä määrin, kuin sitä valaisee henkinen näkemys siitä, että ihmiskunnan palveleminen on sekä yksión elämän että yhteiskunnallisen järjestäytymisen tarkoitus.

V

Ihmisen kyvykkyyden kehittäminen lisäämällä tietoa kaikilla tasoilla on se yhteys, missä ihmiskunnan edessä olevia taloudellisia kysymyksiä on tarkasteltava. Kuten kokemus viime vuosikymmeniltä on osoittanut, ei materialistisia etuja ja pyrkimyksiä voida itsessään pitää päämäärinä. Niiden arvo ei muodostu ainoastaan siitä, että niiden avulla turvataan ihmiskunnan perustarpeet asunnon, ruoan, terveydenhuollon ja muiden vastaavien suhteen, vaan myös siitä, että laajennetaan ihmisten kykyjen vaikutusala. Talousponnistelujen tärkeimmän roolin kehitystyössä on näin ollen oltava ihmisten ja instituutioiden varustaminen keinoilla, joiden avulla voidaan saavuttaa kehityksen todellinen tarkoitus, nimittäin perustan luominen uudelle yhteiskunnalliselle järjestykselle, joka voi jalostaa ihmisen tietoisuudessa piileviä rajattomia mahdollisuuksia.

Taloudellisen ajattelun haaste on hyväksyä yksiselitteisesti tämä kehityksen tarkoitus – sekä oma roolinsa tämän kehityksen saavuttamiseen tarvittavien keinojen luomisessa. Vain tällä tavalla voivat talousopit ja niihin liittyvät tieteet vapautua yksinomaan materialistisen suuntautumisen pohjavirroista, jotka nyt niitä hämmentävät, ja toteuttaa mahdollisuutensa välineinä, jotka ovat välttämättömiä ihmisen hyvinvoinnin saavuttamiselle sanan varsinaisessa merkityksessä. Ei missään ole tinkimättömän vuoropuhelun tarve tieteen tehtävän ja uskonnon näkemyksen välillä ilmeisempi.

Köyhyyden ongelma on hyvä esimerkki. Sen hoitamiseen tähtäävät ehdotukset perustuvat vakaumukseen siitä, että sellaiset aineelliset voimavarat ovat olemassa tai voidaan tieteellisin ja teknologisin ponnistuksin luoda, jotka lieventävät ja lopulta poistavat kokonaan tämän ikivanhan ihmiselämän vaivan. Yksi pääasiallisista syistä siihen, ettei tällaista helpotusta ole saatu aikaan, on se, että tähän tarvittavat tieteelliset ja teknologiset edistysaskelet kohdistuvat sellaisiin tavoitteisiin, jotka vain sivuavat ihmiskunnan valtaosan todellisia tarpeita. Näissä ensisijalle asetetuissa pyrkimyksissä tarvitaan jyrkkä suunnanmuutos, jos köyhyyden taakka on vihdoinkin tarkoitus poistaa maailmasta. Tämän aikaan saaminen vaatii määrätietoista sopivien arvojen tavoittelua, etsintää, joka arvioi syvällisesti sekä ihmiskunnan henkiset että tieteelliset voimavarat. Uskonto estyy vakavalla tavalla antamasta osaansa tähän yhteiseen hankkeeseen niin kauan, kuin sitä pidetään sellaisten nurkkakuntaisten oppien vankina, jotka eivät osaa tehdä eroa tyytyväisyyden ja pelkän passiivisuuden välillä ja jotka opettavat, että köyhyys on maalliseen elämään luonnostaan kuuluva

piirre, josta pääsy on mahdollista vain tuonpuoleisessa maailmassa. Osallistuakseen tehokkaasti taisteluun aineellisen hyvinvoinnin tuomiseksi ihmiskunnalle on uskonnollisuuden hengen löydettävä siitä innoituksen Lähteestä, josta se virtaa, uusia henkisiä käsitteitä ja periaatteita, jotka ovat olennaisia aikakaudelle, joka pyrkii saamaan ihmisten asioihin ykseyttä ja oikeudenmukaisuutta.

Työttömyys nostaa esiin samanlaisia kysymyksiä. Valtaosassa aikamme ajatusmalleista on työn käsite suurelta osin kutistettu tuottavaksi toiminnaksi, jonka tarkoitus on hankkia varoja saatavilla olevien tuotteiden kuluttamiseen. Järjestelmä on kuin kehä: hankinta ja kulutus saavat aikaan tavaroiden tuotannon ylläpitämisen ja laajentamisen ja tämän seurauksena palkkatyön säilymisen. Yksilön kannalta katsottuna kaikki nämä toiminnot ovat välttämättömiä yhteiskunnan hyvinvoinnille. Tämän yleisen käsityksen riittämättömyys voidaan kuitenkin havaita siitä apatiasta, jota yhteiskunnalliset tarkkailijat näkevät suuressa joukossa työssäkäyviä kaikissa maissa sekä työttömien kasvavien armeijoiden itseluottamuksen menetyksenä.

Tämän vuoksi ei ole hämmästyttävää, että yhä lisääntyvässä määrin havaitaan maailman ehdottomasti tarvitsevan uutta ”työetiikkaa”. Ja jälleen kerran mitkään muut kuin tieteellisten ja uskonnollisten tietojärjestelmien luovan vuorovaikutuksen aikaansaamat oivallukset eivät voi saada aikaan näin syvälle käyvää tapojen ja asenteiden uudelleen suuntautumista. Toisin kuin eläimet, jotka ovat hengissä pysymisessään riippuvaisia siitä, mitä ympäristössä on välittömästi tarjolla, on ihmisolentoilla tarve ilmaista heissä piileviä suunnattomia kykyjä tuottavan työn avulla, jonka tarkoituksena on tyydyttää sekä heidän omat tarpeensa että myös muiden tarpeet. Näin toimiessaan heistä tulee, miten vaatimattomalla tasolla tahansa, osallisia sivilisaation edistämisen prosessiin. He täyttävät tavoitteita, jotka yhdistävät heitä toisiinsa. Siinä määrin kuin työtä tehdään tietoisesti ihmiskunnan palvelun hengessä, Bahá’u’lláh sanoo, on se rukoilemisen muoto – tapa palvoa Jumalaa. Jokaisella yksilöllä on kyky nähdä itsensä tässä valossa, ja juuri tähän luovuttamattomaan ihmisen minän kykyyn on kehitysstrategian vedottava, olivatpa edistettävät suunnitelmat millaisia tahansa ja niiden lupaama palkkio mikä tahansa. Mikään tätä suppeampi näkökanta ei voi koskaan nostattaa maailman ihmisistä sen suuruista ponnistusta ja sitoutumista, jota edessä olevat taloudelliset tehtävät edellyttävät.

Taloudellisella ajattelulla on ympäristökriisin tuloksena edessään samanlainen haaste. Niiden teorioiden onttous, jotka perustuvat uskomukseen, ettei luonnon kyvyllä täyttää mitä tahansa ihmisten sille asettamia odotuksia ole rajaa, on nyt selvästi paljastettu. Kulttuuri, joka antaa ehdottoman arvon kasvulle, hankkimiselle ja ihmisten tarpeiden tyydyttämiselle, on pakotettu tunnustamaan, etteivät tällaiset tavoitteet ole itsessään realistisia ohjenuoria asioiden hoitamiseen. Aivan samoin ovat riittämättömiä sellaiset tavat lähestyä talouskysymyksiä, joihin liittyvät päätöksentekovälineet eivät kykene ottamaan huomioon sitä tosiasiaa, että useimmat suurimmista haasteista ovat luonteeltaan maailman laajuisia, eivätkä mittasuhteiltaan vain osaa koskevia.

Vilpitön toive siitä, että tämä moraalinen kriisi voitaisiin jollakin tavalla kohdata korottamalla luonto jumalolennoksi, on osoitus siitä henkisestä ja älyllisestä epätoivosta, jonka kriisi on saanut aikaan. Sen käsittäminen, että luomakunta on orgaaninen kokonaisuus ja että ihmiskunnalla on velvollisuus huolehtia tästä kokonaisuudesta – niin tervetullutta kuin tämä onkin – ei ole sellainen vaikuttaja,

joka itsessään synnyttäisi ihmisten tietoisuuteen uuden arvojärjestelmän. Vain sellaisen ymmärryksen läpimurto, joka on tieteellinen ja henkinen näiden sanojen täydessä merkityksessä, tekee ihmisrodun kykeneväksi omaksumaan ne luottamustehtävät, joihin historia sitä pakottaa.

Kaikkien ihmisten on ennemmin tai myöhemmin löydettävä uudelleen muun muassa kyky tyytyväisyyteen, moraalisen kurinalaisuuden tervetullut hyväksyminen sekä omistautuminen niiden velvollisuuksien täyttämiseen, joita on aivan viime aikoihin asti pidetty ihmisenä olemisen keskeisinä puolina. Toistuvasti läpi historian ovat suurten uskontojen perustajien opetukset kyenneet juurruttamaan nämä luonteenominaisuudet niiden ihmisten keskuuteen, jotka olivat niille herkkiä. Nämä ominaisuudet itsessään ovat tänä päivänä entistäkin tärkeämpiä, mutta niiden ilmenemistavan on nyt saatava muoto, joka on sopusoinnussa ihmiskunnan aikuistumisen kanssa. Tässä on jälleen haaste uskonnolle vapauttaa itsensä menneisyyden päähänpinttymistä: tyytyväisyys ei ole fatalismia, moraalisuudella ei ole mitään tekemistä elämänkielteisen puritanismin kanssa, joka niin usein on puhuvinaan sen nimissä, ja aito omistautuminen velvollisuudelle ei tuota omahyväisyyden tunteita vaan itsekunnioitusta.

Sen vaikutus, että itsepintaisesti kieltäydytään antamasta naisille täyttä yhdenvertaisuutta miesten kanssa, terävöittää edelleen tieteelle ja uskonnolle asetettua haastetta ihmiskunnan taloudellisessa elämässä. Jokaiselle puolueettomalle tarkkailijalle on sukupuolten välisen yhdenvertaisuuden periaate olennainen kaikessa maapallon ja sen ihmisten hyvinvointiin liittyvässä realistisessa ajattelussa. Se edustaa sellaista totuutta ihmisluonnosta, joka on odottanut suurelta osin tunnistamattomana ihmisrodun pitkien lapsuuden ja nuoruuden ajanjaksojen läpi. ”Naiset ja miehet ovat olleet ja tulevat aina olemaan yhdenvertaisia Jumalan silmissä”⁽⁸⁾, on Bahá'u'lláhin painokas vakuutus. Järjellisellä sielulla ei ole sukupuolta, ja mitä tahansa yhteiskunnallista epätasa-arvoa onkin menneisyyden olemassaolon vaatimusten pakottamana esiintynyt, ei sitä selvästikään voida pitää oikeudenmukaisena aikana, jolloin ihmiskunta seisoo aikuistumisen kynnyksellä. Sitoutuminen täyden yhdenvertaisuuden aikaansaamiseen miesten ja naisten välille kaikilla elämän aloilla ja kaikissa yhteiskunnan kerroksissa on keskeistä globaalin kehitysstrategian laatimisen ja toteuttamisen onnistumiselle.

Todellakin, edistyminen tällä alueella on hyvin merkittävässä mielessä itsessään minkä tahansa kehitysohjelman menestymisen mittapuu. Kun otetaan huomioon se elintärkeä rooli, joka taloudellisella toimeliaisuudella on sivistyksen edistämisessä, on näkyvä todiste kehityksen etenemisnopeudesta se laajuus, jossa naiset pääsevät osallistumaan taloudellisten pyrkimysten kaikille alueille. Haaste ulottuu paljon pitemmälle kuin se, että varmistetaan yhdenvertaiset mahdollisuudet, niin tärkeää kuin tämä onkin. Se edellyttää perustavaa laatua olevaa taloudellisten kysymysten uudelleen ajattelua tavalla, joka kutsuu mukaan myös sellaisen ihmisten kokemuksen ja oivaltamisen, joka on tähän mennessä suurelta osin suljettu keskustelun ulkopuolelle. Klassiset talousmallit persoonattomista markkinoista, joilla ihmiset toimivat itsenäisinä itsekeskeisten valintojen tekijöinä, eivät palvele sellaisen maailman tarpeita, jonka kannustimina ovat ykseyden ja oikeudenmukaisuuden ihanteet. Yhteiskunta huomaa yhä selvemmin edessään haasteen kehittää

uusia talousmalleja, joihin muotoa antavat sellaiset näkemykset, jotka kumpuavat yhteisen kokemuksen myönteisestä ymmärtämisestä, ihmisten tarkastelemisesta suhteessa toisiinsa sekä perheen ja yhteisön keskeisen roolin tunnustamisesta yhteiskunnan hyvinvoinnille. Tällaisen älyllisen läpimurron, joka on vahvasti altruistinen pikemminkin kuin itsekeskeinen, on tukeuduttava voimakkaasti sekä ihmisrodun henkisiin että tieteellisiin kykyihin, ja vuosituhansien kokemus on varustanut naiset omalta osaltaan edistämään ratkaisevalla tavalla yhteistä ponnistusta.

VI

Tämän mittaluokan yhteiskunnallisen muutoksen pohdinta vaati nostettavaksi esiin kysymyksen voimasta, joka voidaan sen aikaan saamiseksi valjastaa sekä siihen kiinteästi liittyvästä tekijästä – arvovallasta tuon voiman käyttämiseen. Aivan kuten kaikki muutkin seuraukset planeetan ja sen ihmisten kiihtyvistä yhdistymisestä, kaipaavat nämäkin tutut termit pikaista uudelleen määrittelyä.

Läpi historian – teologisesti tai ideologisesti innoittuneista vastakkaisista vakuutteluista huolimatta – on voima suurelta osin tulkittu henkilöiden tai ryhmien nauttimaksi etuoikeudeksi. Se on usein ilmaistu yksinkertaisesti toisia vastaan käytettävien keinojen termein. Tästä voiman tulkinnasta on tullut jakautumisen ja ristiriidan kulttuurin luontainen piirre, kulttuurin, joka on ollut ominainen ihmisrodulle menneiden vuosituhansien aikana huolimatta niistä yhteiskunnallisista, uskonnollisista tai poliittisista suuntauksista, jotka ovat tiettyinä aikoina ja tietyissä osissa maailmaa olleet vallitsevina. Yleisesti ottaen on voima ollut yksilöille, ryhmille, kansoille, yhteiskuntaluokille ja valtioille kuuluva ominaisuus. Se on ollut ominaisuus, joka on liitetty miehiin pikemminkin kuin naisiin. Sen pääasiallinen vaikutus on ollut suoda sen haltijoille kyky hankkia, ylittää, hallita, vastustaa ja voittaa.

Tuloksena syntyneet historialliset prosessit ovat olleet vastuussa sekä ihmisten hyvinvoinnin raunioittaneista takaiskuista että tavattomista sivistyksen edistysaskelista. Hyötyjen arvostaminen merkitsee myös takaiskujen tunnustamista, samoin kuin niiden käyttäytymismallien selvien rajoitusten tunnustamista, jotka ovat tuottaneet nämä molemmat. Ihmiskunnan lapsuuden ja nuoruusiän pitkien ajanjaksojen kuluessa syntyneet voiman käyttöön liittyvät tavat ja asenteet ovat saavuttaneet tehokkuutensa äärirajat. Tänä päivänä, aikana, jona useimmat polttavista ongelmista ovat luonteeltaan maailman laajuisia, pitäytyminen ajatukseen, että voima tarkoittaa etuja joillekin ihmisperheen osille, merkitsee perusteellista väärinymmärrystä teorian tasolla, eikä siitä ole mitään käytännön hyötyä planeetan yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle kehitykselle. Ne, jotka siihen vielä pitäytyvät – ja jotka olisivat aiempina aikoina tehneet niin luottavaisin mielin – havaitsevat nyt suunnitelmiensa sotkeutuvan selittämättömiin pettymyksiin ja esteisiin. Perinteisessä kilpailuun perustuvassa ilmenemismuodossaan on voima ihmiskunnan tulevaisuuden tarpeille yhtä turha kuin veturitekniikan käyttäminen satelliittien nostamiseen maata kiertäville radoille.

Tämä vertaus on jokseenkin satuttava. Ihmisrodun oman kypsymisen vaatimukset pakottavat sitä vapautumaan peritystä tavasta ymmärtää valta ja käyttää sitä. Sen, että ihmiskunta voi näin tehdä,

osoittaa se seikka, että vaikka ihmiskuntaa hallitsee perinteinen käsitys voimasta, on se aina kyennyt ymmärtämään sen myös muissa muodoissa, jotka ovat olleet sen toiveiden kannalta ratkaisevia. Historiassa on runsaasti todisteita siitä, että ihmiset kaikista taustoista ja kaikkina aikoina ovat – vaikka kuinka hetkittäisesti ja taitamattomasti – hyödyntäneet heissä piileviä runsaita luovia voimavaroja. Ehkäpä kaikkein ilmeisin esimerkki on itse totuuden voima, muutostekijä, joka liitetään joihinkin kaikkein suurimpiin esitysaskeliin ihmisrodun filosofisessa, uskonnollisessa, taiteellisessa ja tieteellisessä kokemuspiirissä. Luonteen voima on vielä toinen keino herättää ihmisissä suunnaton vastakaiku, ja samoin vaikuttaa esimerkin voima, olkoon se sitten yksittäisten ihmisten elämässä tai ihmisyhteisöissä. Lähes kokonaan arvostusta vaille on jäänyt sen voiman suuruus, joka syntyy ykseyden aikaan saamisesta, vaikutus joka Bahá'u'lláhin sanoin on ”niin voimallinen – – että se voi valaista kaiken maan”.^⑨

Yhteiskunnan laitokset onnistuvat saamaan esiin maailman kansojen tietoisuudessa olevat piilevät voimavarat ja ohjaamaan niitä vain siinä laajuudessa, kuin vallan käyttöä ohjaavat sellaiset periaatteet, jotka ovat sopusoinnussa nopeasti aikuistuvan ihmisrodun vähittäin kehittyvien etujen kanssa. Näihin periaatteisiin kuuluu vallassa olevien velvollisuus voittaa niiden luottamus, kunnioitus ja aito tuki, joiden toimia he pyrkivät ohjaamaan, neuvotella avoimesti ja mahdollisimman laajalajaisesti kaikkien niiden kanssa, joiden etuihin tehtävät päätökset vaikuttavat, arvioida objektiivisesti niiden yhteisöjen todelliset tarpeet ja toiveet, joita he palvelevat, ja hyödyntää tieteellisiä ja moraalisia edistysaskelia, niin että yhteisön voimavaroja, mukaan luettuna sen jäsenten tarmokkuus, voidaan sopivalla tavalla käyttää hyödyksi. Mikään tehokkaan laillisen vallan periaate ei ole niin tärkeä kuin etusijan antaminen ykseyden rakentamiselle ja ylläpitämiselle yhteiskunnan jäsenten välillä sekä sen hallinnollisten laitosten jäsenten keskuudessa. Aiemmin on jo viitattu näihin läheisesti liittyvään kysymykseen sitoutumisesta oikeudenmukaisuuden tavoitteluun kaikissa asioissa.

Tällaiset periaatteet voivat selvästikin toimia vain kulttuurissa, joka on täysin demokraattinen hengeltään ja menettelytavoiltaan. Tämän esille tuominen ei kuitenkaan merkitse sen ryhmäkuntaisuusideologian hyväksymistä, joka on kaikkialla röyhkeästi omaksunut demokratian nimen ja joka, huolimatta vakuuttavasta panoksestaan ihmisen edistykselle menneisyydessä, on nyt itse aikaansaamansa kyynisyyden, apatian ja korruption ryvettämä. Valittaessa niitä, joiden on tehtävä yhteiset päätökset muiden puolesta, ei yhteiskuntaa palvele nimitysten, ehdokasasettelun, vaalikampanjoinnin ja itsensä esiin tuomisen poliittinen teatteri, eikä se niitä tarvitse. Kaikilla ihmisillä on kyky – kun he saavat vähitellen koulutusta ja tulevat vakuuttuneiksi siitä, että heille esitetyt ohjelmat palvelevat heidän todellisia kehitystarpeitaan – ottaa käyttöön valintamenettelyt, jotka asteittain jalostavat heidän päätöksiä tekevien elintensä valintaa.

Ihmiskunnan yhdistymisen vauhdin kiihtyessä on näin valittujen henkilöiden lisääntyvässä määrin nähtävä kaikki ponnistuksensa globaalista näkökulmasta. Bahá'u'lláhin näkemyksen mukaan, on ihmisten asioiden hoitamiseen – ei ainoastaan kansallisella vaan myös paikallisella tasolla – valittujen edustajien pidettävä itseään vastuullisina koko ihmiskunnan hyvinvoinnista.

VII

Sellaisen globaalin kehitysstrategian luominen, joka nopeuttaa ihmiskunnan aikuistumista, asettaa haasteen muotoilla perusteellisesti uudelleen kaikki yhteiskunnan instituutiot. Ne, joille haaste on osoitettu, ovat kaikki planeetan asukkaat: ihmiskunnan valtaosa, valtaa käyttävien instituutioiden jäsenet kaikilla tasoilla, henkilöt, jotka palvelevat kansainvälisen koordinoinnin tehtävissä, tiedemiehet ja yhteiskunnalliset ajattelijat, kaikki ne, joilla on taiteellista lahjakkuutta tai joilla on pääsy tiedotusvälineisiin, sekä kansalaisjärjestöjen johtajat. Nyt etsityn vastauksen on perustuttava ihmiskunnan ykseyden ehdottomaan tunnustamiseen, sitoutumiseen oikeudenmukaisuuden vakiinnuttamiseen yhteiskuntaa ohjaavaksi periaatteeksi sekä vakaaseen päätökseen käyttää täysipainoisesti hyväksi niitä mahdollisuuksia, joita järjestelmällinen vuoropuhelu ihmisrodun tieteellisen ja uskonnollisen oivallisuuden välillä voi tuoda ihmisten kyvykkyyden kehittämiseen. Yritys edellyttää radikaalia uudelleenajattelua useimpien sellaisten käsitteiden ja olettamusten kohdalla, jotka tällä hetkellä hallitsevat yhteiskunnallista ja taloudellista elämää. Se on lisäksi yhdistettävä vakaumukseen siitä, että ihmisasioiden hallinnointi voidaan tehdä tavalla, joka palvelee ihmiskunnan todellisia tarpeita, miten pitkä tämä prosessi sitten lieneekin ja mitä tahansa vastoinkäymisiä mahdollisesti kohdataankaan.

Vain siinä tapauksessa, että ihmiskunnan yhteinen lapsuus on todellakin tullut päätepisteeseensä ja sen aikuisuuden aika on koittamassa, on tällainen tulevaisuudennäkymä muutakin kuin jälleen uusi utopistinen harhakuva. Kuvitelma siitä, että ponnistus, joka on tässä esitettyä suuruusluokkaa, voidaan saada aikaan epätoivoisten ja keskenään vastakkaisten kansojen ja kansakuntien toimesta, on vastoin kaikkea tähänastista ymmärrystä. Vain siinä tapauksessa, että yhteiskunnan kehityksen kulku on, kuten Bahá'u'lláh esittää asian olevan, tullut yhteen niistä ratkaisevista käännekohdista, joiden kautta kaikki olemassaolon ilmiöt saavat yhtäkkiä sysäyksen eteenpäin uusiin vaiheisiin kehityksessään, voidaan tällainen mahdollisuus käsittää. Syvälinen vakaumus siitä, että käynnissä on juuri näin mittava muutos ihmisten tietoisuudessa, on innoittanut tässä lausunnossa esitetyt näkökannat. Kaikille niille, jotka tunnistavat siinä tuttuja tunteita omasta sydäimestään, tuovat Bahá'u'lláhin sanat varmuutta siitä, että Jumala on tänä verrattomana päivänä varustanut ihmiskunnan henkisillä voimavaroilla, jotka vastaavat täysin käsillä olevaa haastetta:

Oi te, jotka taivaita ja maata asutatte. Nyt on ilmaantunut, mikä ei ole ilmaantunut koskaan aikaisemmin. (10)

Tämä on se päivä, jona Jumalan loistavimmat suosionosoitukset ovat tulvineet ihmisten ylle, päivä, jona Hänen ylevin armonsa on virrannut kaikille luoduille. (11)

Ihmisasioita nyt ravisuttavaa kuohuntaa ei ole ennen koettu, ja monet sen seurauksista ovat suunnattoman tuhoisia. Vaarat, joita ei koko historian aikana ole voitu kuvitellakaan, ympäröivät hämmentynyttä ihmiskuntaa. Kuitenkin suurin erehdys, jonka maailman johtajat tässä kriittisessä vaiheessa voisivat tehdä, olisi antaa kriisin valaa epävarmuutta käynnissä olevan prosessin

lopullisesta tuloksesta. Maailma on katoamassa ja uusi ponnistelee syntyäkseen. Vuosisatojen kuluessa muodostuneet tavat, asenteet ja instituutiot on pantu alttiiksi koetuksille, jotka ovat ihmisen kehitykselle sekä välttämättömiä että väistämättömiä. Se, mitä maailman kansoilta vaaditaan, on uskoa ja päättäväisyyttä mitassa, joka vastaa niitä valtavia voimia, joilla kaiken Luoja on tämän ihmisrodun henkisen kevätajan varustanut. Bahá'u'lláh vetoaa:

Olkaa yksimieliset neuvonpidossa, olkaa yhtä ajatuksissa. Olkoon jokainen aamu edeltävää iltaansa parempi ja jokainen huomispäivä eilistänsä rikkaampi. Ihmisen ansio on palvelussa ja hyveessä, eikä hyvinvoinnin ja rikkauksien loistossa. Varrokaa, että sananne ovat puhtaat turhista kuvitteluista ja maallisista haluista ja että tekonne ovat petollisuudesta ja epäluuloisuudesta vapaat. Älkää kuluttako kallisarvoisen elämänne hyvinvointia syntisten ja turmeltuneiden taipumustenne seuraamiseen, älkääkä antako ponnistustenne kulua omien etujenne edistämiseen. Olkaa anteliaita runsautenne päivinä ja kärsivällisiä menetyksen hetkinä. Vastoinkäymistä seuraa menestys ja riemut seuraavat murhetta. Varokaa joutilaisuutta ja laiskuutta ja tarttuka siihen, mikä hyödyttää ihmiskuntaa, olittepa nuoria tai vanhoja, ylhäisiä tai alhaisia. Varokaa, että ette kylvä eripuraa, lustetta ihmisten keskuuteen tai istuta epäilyksen okaita puhtaisiin ja säteileviin sydämiin. (12)

1. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, lainaus 106, s. 231–232.
2. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, lainaus 131:2(osa), s. 306.
3. Bahá'u'lláh, *Kätketyt sanat*, arabiankielinen osa, lainaus 2 (osa), s.2.
4. *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed After the Kitáb-i-Aqdas*, s. 66–67.
5. Consultation, lainaus 5 (osa), s. 1.
6. Consultation, lainaus 3 (osa), s. 1.
7. Consultation, lainaus 2, s.1.
8. Women, lainaus 58 (osa), s. 21. ; Naiset, lainaus 54(osa), s. 28.
9. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, lainaus 132:3 (osa), 307–308.

10. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, lainaus 14:11(osa), s. 47.
11. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, lainaus 4:1(osa), s.22.
12. *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed After the Kitáb-i-Aqdas*, s. 138.